

1950 (2023-2024) – Nr. 1
ingediend op 15 januari 2024 (2023-2024)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Stijn De Roo

over athumi

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Bart Somers;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Thijs Verbeurgt.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Toelichting	4
1.	Toelichting door Björn De Vidts, transitie-manager athumi	4
1.1.	Algemene toelichting	4
2.	Toelichting door David Van Den Brande, verantwoordelijke Architectuur & Technologie athumi	7
2.1.	Cybersecurity en informatieveiligheid	7
3.	Tweede toelichting door Björn De Vidts	8
3.1.	Samenwerking met andere overheden	8
4.	Toelichting door Frederik Van Outryve, verantwoordelijke Partner- en Relatiebeheer athumi	8
4.1.	Samenwerking met de private sector	8
4.2.	Mogelijke instap van private investeerders	9
II.	Bespreking	9
	Gebruikte afkortingen	13
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op 5 december 2023 agendeerde de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie een hoorzitting met een afvaardiging van athumi. Bedoeling was athumi voor te stellen en de voortgang van athumi sinds de oprichting toe te lichten.

De afvaardiging van athumi bestond uit:

- Björn De Vidts, transitie manager athumi;
- Frederik Van Outryve, verantwoordelijke Partner- en Relatiebeheer athumi;
- David Van Den Brande, verantwoordelijke Architectuur & Technologie athumi.

Deze hoorzitting is mede het gevolg van:

- de goedkeuring van het ontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Datanutsbedrijf in de vorm van een naamloze vennootschap (*Parl.St. VI.Parl.*, 2022-23, nr. 1424 en B.S. van 14 december 2022);
- de lopende parlementaire bespreking van het ontwerp van decreet over het Vastgoedinformatieplatform (*Parl.St. VI.Parl.* 2023-24, nr. 1887/1).

De afvaardiging van athumi maakte gebruik van een presentatie die men kan terugvinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

I. Toelichting

1. Toelichting door Björn De Vidts, transitie manager athumi

1.1. Algemene toelichting

Björn De Vidts herinnert eraan dat het Vlaams Datanutsbedrijf eind 2022 werd opgericht met als missie om meer data meer inzetbaar te maken voor meer bedrijven, en daarmee de Vlaamse data-economie te stimuleren.

Het gaat niet alleen om traditionele bedrijfsdata, maar ook om gevoelige data en persoonsgegevens. Athumi wil zo nieuwe mogelijkheden voor sectoren en bedrijven openen om b2b samen te werken en innovatieve b2c-diensten te ontwikkelen, waaraan burgers veilig kunnen deelnemen zonder de controle over hun persoonlijke data af te geven.

Athumi wil als neutrale derde partij de drempels die bedrijven en sectoren tegenhouden om een datasamenwerking aan te gaan, helpen wegnemen. Gesprekken met de markt tonen drie knelpunten: de hoge kosten van datapublicatie buiten de eigen organisatie, het gebrek aan standaardisatie of 'standaardstopcontacten', wat tot kwaliteitsverlies leidt en het hergebruik van data afremt, en het gebrek aan vertrouwen tussen bedrijven en sectoren en tussen consumenten en bedrijven. Dat laatste is het meest fundamentele probleem waardoor data die toenemen in waarde steeds minder gedeeld worden. Het wordt ook als de dataparadox omschreven en het remt de bereidwilligheid om samen te werken rond data gevoelig af.

Om de genoemde uitdagingen het hoofd te bieden, heeft athumi twee kernactiviteiten opgezet:

- De eerste kernactiviteit bestaat uit het ontwikkelen en beheren van nieuwe ecosystemen, waartoe het partijen samenbrengt. Het gaat om actoren uit de industrie, maar, waar nodig, ook met betrokkenheid van de publieke actor.
- De tweede kernactiviteit is het bouwen en exploiteren van dataplatformen.

In de eerste opdracht – het ontwikkelen en beheren van nieuwe ecosystemen – kunnen vijf stappen onderscheiden worden. Athumi werkt vraaggestuurd en vertrekt van concrete behoeften uit de industrie:

- De eerste stap, de preanalyse, is gericht op een goed begrip van ecosystemen en gaat na of dat kan worden gevormd.
- In de tweede stap wordt de markt geholpen bij het onderzoek van de business-case. Welke waarde kan worden gecreëerd met datasamenwerking, wie draagt daaraan bij en hoe duurzaam kan het model worden?
- In sommige gevallen hebben de deelnemende bedrijven er behoefte aan om met de nieuwe technologie te experimenteren, waartoe athumi via zijn infrastructuur de mogelijkheid biedt in de derde stap, die de spreker de 'sandbox' noemt.
- Daarnaast wordt ingezet op 'community building' of het bij elkaar brengen van beslissingsnemers, frontrunners en verschillende economische sectoren als deel van de strategie die men voert om tot meer datasamenwerking te komen.
- In een vijfde fase kan athumi ook optreden als ecosysteemorquestrator, waarbij het governanceprocessen inricht en beheert. In die fase worden de nodige standaarden voor uitwisseling afgesproken in samenwerking met Digitaal Vlaanderen.

In het kader van de tweede opdracht – het bouwen van concrete oplossingen – heeft athumi vandaag vier dataplatformen in beheer, die meer dan vijfduizend ondernemingen uit vijf sectoren connecteren.

De eerste twee dataplatformen bestonden al en zijn bij de decretale oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf overgeheveld van Digitaal Vlaanderen naar athumi. Het gaat om het Kabel- en Leidinginformatieportaal en het Generiek Informatieplatform Openbaar Domein. Ze verbinden private en publieke bronnen en afnemers en hebben een uitgesproken publiek-privaat financieringsmodel.

Het derde, en een eerste nieuwe ontwikkeling van athumi, is het Personal Online Data Store Platform of Pod, waarin burgers kluizen krijgen aangeboden om hun persoonlijke data veilig op te slaan en te delen met bedrijven en organisaties die zij vertrouwen en die voldoen aan de governance-afspraken over informatieveiligheid, privacy en technologie. De eerste operationele 'usecase' betreft het delen van diplomadata, waarvan Randstad als eerste grote HR-bedrijf gebruikmaakt.

Het vierde dataplatform is het Vastgoed Informatie Platform, waarin gevalideerde vastgoedinformatie gedeeld wordt door de sectoren. De eerste usecase is hier de geautomatiseerde afhandeling van aanvragen door de sector voor het verkrijgen van officiële vastgoedinlichtingen, bijvoorbeeld in het kader van een verkoop.

Begin 2024 start de ontwikkeling van een vijfde dataplatform, dat voor de digitale aangifte van overlijden, dat samen met de lokale besturen, de federale overheid en de uitvaartsector wordt opgezet.

Tot slot ontwikkelt athumi ook een platform voor het correct administratief en financieel afhandelen van datatransacties.

Zoals gezegd is de ecosysteembenadering typisch voor de aanpak van athumi. Daarin worden datasnelwegen aangelegd voor ten minste twee sectoren. Dat wordt bevestigd door de praktijk bij de opstart van een platform. In een latere fase takken meer sectoren aan. De rol van orkestrator die athumi opneemt, werd voorheen niet door de markt ingevuld. Het kan vertrouwen creëren en versterken omdat het geen zakelijk belang heeft bij de datadeling.

Nadat athumi in mei voor het grote publiek werd gelanceerd, nam het een vliegende start met de genoemde vier platformen, die dit jaar al goed zijn voor ongeveer 1 miljoen datatransacties. Daarop toont de spreker dia nr. 15 met de negen sectoren

waarin het al actief is. Bij het opzetten van nieuwe ecosystemen gaat veel aandacht naar de samenwerking met andere beleidsniveaus zoals steden en gemeenten, zoals het VIP, of de federale overheid, zoals bij DAO, gezondheid of vastgoed.

De volgende dia nr. 16 is een grafische voorstelling van het organisatiemodel van athumi. In totaal zijn er eind 2023 ongeveer 65 medewerkers, samen goed voor iets minder dan zestig vte's. De transitie en uitkanteling van athumi uit Digitaal Vlaanderen zijn in de laatste fase.

Tot slot van zijn inleiding projecteert de spreker dia 18 met een voorstelling van de corporate governance, waarin voorzien is in het oprichtingsdecreet. Gezien de maatschappelijke en economische opdracht van athumi is er in het oprichtingsdecreet voorzien in een passende corporate governance. De raad van bestuur is sinds juli 2023 volledig samengesteld na de onboarding van drie onafhankelijke bestuurders.

Het adviescomité was al in april 2023 volledig samengesteld en adviseert de raad van bestuur over onder meer het informatieveiligheidsbeleid, het beleid voor gebruikers- en toegangsbeheer en de concrete aanvragen voor het verkrijgen van toegang tot een dataplatform van athumi als er persoonsgegevens verwerkt worden. In de raad van bestuur houden ook twee regeringscommissarissen toezicht op de werking van athumi.

De procedure voor de benoeming van een algemeen directeur loopt en moet tegen maart afgerond zijn.

Daarna gaat de spreker in op het VIP, dat een goed voorbeeld geeft van wat athumi realiseert. Athumi bracht de verschillende publieke en private stakeholders samen. Er werden een governancestructuur opgezet, een datastandaard ontwikkeld, een decretaal kader gemaakt en een financieringsmodel afgesproken. Het platform werd gebouwd en wordt nu uitgerold over alle steden en gemeenten. De werking bestaat erin dat verschillende databronnen decentraal bevraagd worden, waarna ze op één punt teruggekoppeld worden naar de aanvrager. In dat ecosysteem creëren de verschillende sectoren samen waarde en kunnen ze kostendelend investeren.

Het GIPOD vormt een tweede voorbeeld. De nuts-, mobiliteits- en publieke sectoren werken erin samen om diverse innames – variërend van grondwerken tot evenementen – die mobiliteitshinder veroorzaken op één platform te verzamelen. Centraal in de datadeling staan de nuts- en de bouwsector, die met de inzichten meer synergie en minder hinder voor de weggebruiker creëren. Het platform huisvest verschillende modules en partners. Het voorbeeld is belangrijk omdat naar verwachting de innames sterk in aantal zullen toenemen, waardoor ook de waarde van de samenwerking op het platform dat zal doen. De spreker vermeldt daarbij energietransitie, circulaire economie en renovatie.

Laatste voorbeeld wordt gevormd door het al genoemde athumiPod, dat werd opgezet samen met de Vlaamse overheid als authentieke bron van officiële diploma-data, met Randstad als eerste grote afnemer. Men hoeft niet langer zijn diploma te zoeken of tegen betaling een kopie te vragen, maar kan het voortaan met drie muisklikken ophalen uit de authentieke bron. Athumi staat garant voor de veilige datadeling, samen met Digitaal Vlaanderen. De spreker illustreert daarbij op enkele dia's (nrs. 29 tot 36) met screenshots hoe eenvoudig dat in zijn werk gaat.

2. Toelichting door David Van Den Brande, verantwoordelijke Architectuur & Technologie athumi

2.1. Cybersecurity en informatieveiligheid

David Van Den Brande gaat in op het aspect cybersecurity. Athumi zet er sterk op in omdat dataveiligheid van strategisch belang is in de versterking van het vertrouwen in datadeling. Hij wijst er wel op dat cybersecurity slechts een onderdeel is van een effectief informatiebeveiligingsprogramma. Ook de andere onderdelen zijn van belang en het ontbreken van één aspect vermindert al de effectiviteit.

Cybersecurity focust op de beveiliging van IT-netwerken en -systemen tegen externe dreigingen als hacken, malware, spyware en ransomware. De andere onderdelen van informatieveiligheid zorgen voor de beveiliging van alle soorten informatie in al haar vormen tegen zowel externe als interne dreigingen.

Athumi kiest bewust voor een alomvattende informatieveiligheidsbenadering om zo alle aspecten van de beveiliging van informatie gedurende de volledige levenscyclus van de confidentiële bedrijfsgegevens en persoonsgegevens die athumi verwerkt te kunnen verzekeren.

Daarom is athumi, naast de concrete technische en operationele maatregelen die vandaag ingericht worden ter ondersteuning van de principes 'secure by design' en 'privacy first', volop bezig met de uitwerking en realisatie van een Information Security Management Systeem volgens de ISO 27001-standaard.

Werken volgens deze standaard laat het management van athumi toe om alle aspecten van informatie- en cyberveiligheid binnen de organisatie inzichtelijk te maken, te beheersen en bij te sturen. Het inrichten van een duidelijke governance, het documenteren van informatie- en cyberveiligheidsdoelstellingen, het toewijzen van verantwoordelijkheden hierin, het opvolgen en bijsturen waar nodig van de realisatie zijn de basisprincipes die ze hanteren.

Naast de vereisten uit de ISO 27001-standaard, zal men ook de bijkomende maatregelen en communicatielijnen inrichten om te voldoen aan de vereisten van de aankomende Belgische uitwerking van de NIS2-wetgeving.

NIS2 bevat geen vereiste tot het implementeren van een bepaald framework of standaard. Het CCB schuift een eigen framework naar voren, het CyberFun framework, maar geeft aan dat de ISO 27001-certificatie ook het respecteren van de richtlijn aantoonst als de implementatie rekening houdt met de wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld de meldingsplicht.

De specifieke NIS2-vereisten zullen als integraal onderdeel opgenomen worden in de verdere uitwerking van het informatiebeveiligingsprogramma van athumi.

Specifiek voor het al erg zichtbare athumiPod-project zijn een aantal cybersecurity-maatregelen genomen (niet-limitatief).

- Voor de hosting van het platform maakt athumi gebruik van ISO-gecertificeerde datacenters binnen de Europese economische ruimte.
- De nodige netwerkbeveiliging is ingeregeld en er is voorzien in de volledige scheiding van productie- en niet-productieomgevingen.
- De nodige applicatie- en softwarebeveiligingsmaatregelen zijn genomen.
- Er worden minstens jaarlijks onafhankelijke Software Penetrationtesten uitgevoerd om te controleren op kwetsbaarheden die hackers in staat kunnen stellen om binnen te dringen.
- De encryptie van de data is ingeregeld. Dat zijn zowel opgeslagen data als data in transit.

- De uitbating van het platform gebeurt onder het VO ICT-raamcontract met gebruik van de VO SIEM & SOC-veiligheidsbouwstenen.
- Er is een 'closed' ecosysteemopzet gerealiseerd waarbij alleen partijen die zijn geautoriseerd door athumi (na expliciete beslissing van de raad van bestuur na advies van het adviescomité) op een gecontroleerde manier toegang kunnen vragen aan de burger tot bepaalde gecontroleerde datasets.

3. Tweede toelichting door Björn De Vidts

3.1. Samenwerking met andere overheden

Björn De Vidts gaat in op de samenwerking met andere overheden.

Voor drie van de vier operationele platformen (KLIP, het GIPOD, het VIP) werkt athumi nauw samen met de lokale besturen. Daarnaast zijn twee grote projecten, Digitale aangifte overlijden en Parkeer- en Toegangsregister, tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de lokale besturen.

Met de federale overheid wordt op dit moment door athumi in de volgende projecten samengewerkt:

- delen van vastgoedinformatie via het VIP;
- delen van gezondheidsdata via het Pod;
- delen van gegevens van de aangifte van overlijdens.

In het domein van het delen van loopbaangerelateerde data is er ook overleg met de diensten van de RSZ en wordt gezocht naar maximale complementariteit met het e-gov 3.0-project.

Athumi vervult voor de private sector ook het aanspreekpunt voor vragen rond datasamenwerking met de overheden in Vlaanderen. Dankzij de intense samenwerking met Digitaal Vlaanderen kunnen vragen vanuit de private sector voor gebruik van overheidsdata via Athumi snel opgenomen worden, ongeacht waar de data zich bevinden.

4. Toelichting door Frederik Van Outryve, verantwoordelijke Partner- en Relatiebeheer athumi

4.1. Samenwerking met de private sector

Frederik Van Outryve zoomt eerst in op de samenwerking met de private sector.

Athumi heeft de private sector als primaire doelgroep en werkt daarom intensief samen met de private sector – op verschillende vlakken – om zijn missie te realiseren en zijn oplossingen ingang te doen vinden in de Vlaamse economie.

De meeste platformen en usecases bestaan uit een koppeling tussen data van de overheid en de private sector.

Sectororganisaties – zoals FedNot, Vlaamse Raad voor Netbeheerders, Voka, Agoria, CIB Vlaanderen, Embuild Vlaanderen en Bouwunie – zijn ecosysteempartners van athumi die helpen om de noden van de sector te identificeren, de sector samen te brengen, en soms ook om de concrete usecases in een eerste fase uit te werken. Ze hebben de laatste maanden dan ook veel tijd besteed aan de relaties met die sectororganisaties.

Vlaamse IT-bedrijven – zowel grote spelers als kleine start-ups – worden actief aangezocht, aangesproken en betrokken bij de usecases van athumi in verschillende sectoren. Vaak hebben ze al componenten van een oplossing, en beschikken

ze over veel kennis over de uitdagingen van een bepaalde sector; maar is het nog niet gelukt om datadelen breed ingang te laten vinden in de sector. Deze Vlaamse IT-bedrijven en datatech-start-ups implementeren en connecteren de datadiensten van athumi bij hun eigen klanten, en helpen zo om die datadiensten breed ingang te laten vinden in de Vlaamse economie. Bovendien ontwikkelen ze zelf – boven op de datanutsvoorzieningen die athumi aanlevert – eigen innovatieve diensten voor hun klanten in binnen- en buitenland. Zo helpt athumi om Vlaamse datatech-bedrijven te laten schitteren.

Ten slotte zijn er de klanten, de bedrijven die dagelijks gebruik maken van een van de platformen van athumi, en zo elke dag impact realiseren in de Vlaamse economie, en hun diensten verbeteren, slimmer maken, of hele nieuwe op data gebaseerde diensten ontwikkelen voor de Vlaamse burgers. Ze zijn al met meer dan vijfduizend. Enkele bedrijven die al actief diensten van een of meerdere platformen van athumi hebben afgenomen zijn KBC, ING, Belfius, Randstad, VRT, Telenet, Proximus, Fluvius en Elia.

4.2. Mogelijke instap van private investeerders

Tot slot gaat hij in op de mogelijke instap van private investeerders. Dat de private sector deel kan uitmaken van het kapitaal, is vastgelegd bij de oprichting van athumi. Athumi wil echter voorzichtig met die mogelijkheid omgaan, vanwege de impact op de neutrale positionering, die zo belangrijk is voor de ecosysteemvorming. Samen met de raad van bestuur doorloopt het momenteel een strategische oefening, waarvan de resultaten worden verwacht tegen eind maart 2024.

Belangrijke overwegingen bij een eventuele instap zijn de volgende.

- Is er effectief nood aan extra kapitaal? Wanneer precies?
- Welke onderdelen en producten zijn klaar om sterk door te groeien met een extra kapitaalsinjectie?
- Welke impact heeft het aan boord nemen van een bepaald type investeerder op de genoemde neutrale rol van athumi in zijn ecosystemen?
- Zijn de visie en de exitstrategie van die investeerder in lijn met de langetermijnvisie en opdracht van athumi?
- In welke mate helpt een dergelijke partner om athumi op het Vlaamse of Europese niveau te verankeren dan wel een internationale dimensie te geven?
- Kan een private partner naast financiële slagkracht ook andere meerwaarde bezorgen zoals een internationaal netwerk of expertise?

Op basis van deze vragen wil de leiding van het bedrijf samen met de raad van bestuur de komende weken nadenken over welke onderdelen van athumi het best op welke manier worden gefinancierd.

II. Bespreking

Philippe Muyters wil weten vanaf wanneer meegefinancierd wordt, van wie het idee ook komt. Is dat vanaf de start, of ontwikkelt athumi eerst alles en wordt pas achteraf betaald voor de service?

Verder begrijpt hij dat bij de opstart van een bedrijf als athumi meer overheidsfinanciering nodig is, maar waar staat het bedrijf nu en naar welke verhouding tussen overheids- en private financiering wil het evolueren?

Bij de sectororganisaties is het hem niet altijd duidelijk over wie het gaat. In de bouw zag hij de klassieke werkgeversorganisaties verschijnen, maar welke zijn het bijvoorbeeld bij gezondheid?

Kan elk privaat bedrijf een specifieke vraag aan athumi voorleggen? Wat als morgen de concurrent van Randstad hetzelfde vraagt, terwijl het bedrijf Randstad misschien heeft meebetaald aan de ontwikkeling?

Ook *Willem-Frederik Schiltz* heeft vragen over de kosten. Het is mooi om burgers en bedrijven diensten aan te bieden, maar niet tegen een ongelimiteerde kostprijs. Vreemd kapitaal roept inderdaad vragen op, zoals een van de sprekers ze ook zelf formuleerde. Wanneer worden die vragen pertinent, gezien de recente start? Het is belangrijk om te weten waar men naartoe wil.

Verder sluit hij zich aan bij de vragen van Philippe Muyters. Op dit moment neemt athumi een unieke positie in, maar die kan op een bepaald moment uitgedaagd worden. Men kan dan het bedrijf vereffenen, omdat het gat in de markt gevuld is, maar met die mogelijkheid moet men wel rekening houden bij het aantrekken van investeerders. Tot slot is het lid ervan overtuigd dat het bedrijf doordrongen is van het belang van cyberveiligheid om het vertrouwen te wekken.

Stijn De Roo merkt daarbij op dat athumi op dit moment iets gemakkelijker dat vertrouwen kan winnen omdat het vandaag voor honderd procent een overheidsbedrijf is.

De voornaamste aanleiding tot de oprichting van het Vlaams Datanutsbedrijf was de vaststelling dat de private sector de uitdaging niet opnam. Hoe kijkt men daar nu tegenaan? Is er ondertussen wel interesse? Zit er een private uitdager aan te komen?

De spreker peilt ook naar mogelijke private kapitaalinbreng. Bij de bespreking van het oprichtingsdecreet werd dit nog niet direct in het vooruitzicht gesteld. Maar ook de SERV stelde in zijn advies bij het oprichtingsdecreet van het Vlaams Datanutsbedrijf al de vraag naar de inbreng van vreemd kapitaal. Zelf ziet het lid mogelijkheden in het onderbrengen van commerciële activiteiten waarin de private sector wil investeren, in een afgebakende dochteronderneming die projectmatig werkt, terwijl de kernwerking 100 procent overheid blijft. Hoe staat athumi daar zelf tegenover, in afwachting van het resultaat van de visieontwikkeling?

Sociale secretariaten menen volgens het lid dat zij zich al verbonden hebben tot samenwerking met e-gov 3.0 in de sociale zekerheid, en vinden die samenwerking met athumi dubbelop. Anderzijds werkt Fednot wel met beide overheidsniveaus samen. Hoe gaat athumi om met dat spanningsveld tussen meer data-uitwisseling en het vermijden van dubbel werk? Denkt het na over samenwerking met het systeem e-gov 3.0 zelf in de plaats van met elke entiteit die zich daarbij aanmeldt?

Krijgt athumi de screening van mogelijke partners op het vlak van betrouwbaarheid rond? Kan men rekenen op betrouwbare partners die verder gaan dan het Vlaamse of Europese niveau? Wat is de visie van de sprekers?

Björn De Vidts antwoordt, wat de financiering betreft, dat athumi vraaggedreven werkt. Athumi moet bedrijven en sectoren dicht benaderen om hun behoeften op het vlak van datasamenwerking te detecteren, en sectororganisaties te helpen bij de prioritering die nodig is voor de creatie van waarde. Al heel vroeg brengt athumi daarbij in dat het op zoek gaat naar cofinanciering door de verschillende partijen in het ecosysteem. Athumi werkt nooit voor één bedrijf, onderstreept hij.

De eerste stappen nemen klassiek de vorm aan van een businesscasetrail, waarin een bepaalde problematiek wordt opgelost door middel van datasamenwerking. De uitkomst daarvan is niet alleen een technische architectuurtekening, maar ook – en meer uitdagend – het legaal en juridisch sluitend maken van de datadeeling. Een ander element van het onderzoek is echter dat van de financiering. Met

het oog op duurzaamheid op dat vlak, wil athumi de partijen die waarde ontvangen uit het ecosysteem, responsabiliseren. Daarom gaat het opzetten van een businessmodel boven op de datasamenwerking gepaard met de identificatie van wie waarde toevoegt aan het ecosysteem en wie er waarde uithaalt. Athumi wil immers vermijden dat het de structurele financier wordt van de creatie van waarde elders.

In de praktijk blijkt dat verhaal aan te slaan. Gevolg is ook dat de juiste prioriteiten gesteld worden, namelijk de problemen die bedrijven zodanig bezig houden dat ze de stap willen zetten naar cofinanciering.

Het klopt dat het startkapitaal van het datanutsbedrijf ter beschikking is gesteld door de overheid, meer bepaald uit het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Het proces om te bepalen welk overheidsaandeel in de toekomst wenselijk is, is zoals gezegd lopende.

Philippe Muyters verduidelijkt dat zijn vraag niet zozeer het kapitaal als wel de kostprijs betreft. Welk aandeel van de salarissen van de medewerkers moet in de toekomst door de overheid betaald worden?

Björn De Vidts antwoordt dat die uitgaven op dit moment al voor een deel betaald worden met inkomsten uit de omzet van de operationele platformen. In 2023 beloopt de omzet ongeveer 1,5 miljoen euro. Volgend jaar groeit de omzet naar ongeveer 10 miljoen euro, maar de uitgaven zullen nog altijd hoger liggen. Men verwacht een break-even tegen 2026, waarbij de inkomsten uit de activiteiten volstaan om de kosten te financieren.

In de sector gezondheid ontstaan op dit moment twee samenwerkingen. In het project 'We Are' wordt samen met het Vlaams Patiëntenplatform, Domus Medica, Zorgnet-Icuro, het Departement Zorg en VITO onderzocht hoe medische data van burgers over ziekenhuisopnames kunnen opgeslagen en gedeeld worden. In een tweede traject wordt de koppeling van athumiPod en het e-Healthplatform onderzocht, waardoor de gezondheidsdata ook kunnen gedeeld worden met actoren die men vertrouwt, maar met wie men geen therapeutische zorgrelatie heeft. Wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, gaat het over een deling die verder gaat dan de actoren van het ecosysteem van Vitalink vandaag.

Frederik Van Outryve bevestigt dat veel van de initiële contacten van een bedrijf komen, dat athumi benadert met een idee. Athumi probeert dat telkens zo snel mogelijk open te trekken naar een ecosysteem, door te zoeken naar andere bedrijven met in essentie hetzelfde probleem, in andere bedrijven of zelfs in aangrenzende sectoren. In principe werkt athumi nooit voor één bedrijf, omdat men dan niet zeker is dat de oplossing voldoende generiek zal zijn voor uitrol in de hele sector.

Björn De Vidts bevestigt nogmaals dat de afronding van het proces dat aan de gang is om de toekomststrategie en de bijbehorende financiering te bepalen, voorzien is voor eind maart 2024.

Verder verzekert hij dat athumi zich bewust is van het belang van cybersecurity voor het vertrouwen. Een ongecontroleerd gegevenslek zou een immens probleem zijn. Daar wordt dan ook fel op ingezet. Het datakluizenplatform is zodanig ontworpen dat het zeer goed beveiligd is. Nulrisico bestaat echter niet, maar de evolutie van de technologie wordt op de voet gevolgd.

De creatie en ontwikkeling van het Vlaams Datanutsbedrijf heeft geen toevallige relatie met de Europese Data Governance Act, een richtlijn die mogelijk maakt om data-intermediarissen tot stand te brengen. Het is zeker niet de bedoeling dat athumi de enige zou zijn in Vlaanderen, verzekert hij. Er zijn ruimte en gelegenheid voor

meerdere. Dat kunnen zowel verticale integratoren zijn, die gespecialiseerd zijn in een specifieke thematiek zoals bijvoorbeeld in de financiële sector, als horizontale, over de sectorgrenzen heen. Hij ziet wel degelijk organisaties nadenken over een dergelijke oprichting. Zelf kan athumi alleen maar voorstander zijn van meer organisaties als athumi die datasamenwerking bepleiten. De spreker onderstreept daarbij wel het belang van open standaarden en een gelijk speelveld.

Het klopt dat er vandaag nog altijd geen duidelijke afbakening is voor de inbreng van privékapitaal. De oefening over de toekomstige strategische doelstellingen en hun financieringsbehoeften is, zoals gezegd, lopende. Hij treedt ook bij dat neutraliteit het hoogste goed van athumi is, en dat de vraag of private investeerders deze neutraliteit kunnen versterken, vraag nummer 1 zal zijn voor de raad van bestuur.

Een dochteronderneming is inderdaad een mogelijkheid voor bepaalde usecases, en de instap van bedrijven of sectoren zou dat kunnen faciliteren. De huidige klanten worden dan partners die mee impact krijgen op de koers die een platform ontwikkelt. Athumi staat daar positief tegenover, verzekert hij.

Wat de samenwerking met het e-gov 3.0-project bij de sociale zekerheid betreft, bevestigt de spreker dat athumi in overleg is met onder andere Koen Snyders over de complementariteit van beide systemen. Dubbel werk heeft inderdaad geen zin. Er is zelfs concreet afgesproken om de architectuur van beide naast elkaar te leggen om te zien waar die complementariteit kan zitten. Dat blijft ook de bedoeling als nieuwe diensten ontwikkeld worden in de toekomst.

Fednot stapt inderdaad in het Vlaamse project in. Welke dynamiek tot stand komt is volgens de spreker specifiek voor elke usecase. In veel gevallen is het Vlaanderen dat de weg wijst op het vlak van digitalisering, en andere niveaus en regio's inspireert. Bij het vastgoed gaat het bovendien om meer dan gebruik maar ook over medefinanciering door Fednot vanaf de eerste dag. Een van de motieven is wel dat de architectuur zodanig is dat zij op een bepaald ogenblik kan worden opgeschaald naar andere regio's.

In het genoemde spanningsveld probeert athumi usecasespecifiek in te zetten op een positieve dynamiek om een 'coalition of the willing' te krijgen. Als dat met federaal actieve instanties is, des te beter, wat dan is meteen een stuk van het partnervraagstuk bij opschaling opgelost.

Frederik Van Outryve bevestigt dat er af en toe vragen komen van bedrijven die buiten Vlaanderen actief zijn en met athumi willen samenwerken. Daarbij worden dezelfde technieken gehanteerd als hier, waarbij hij de sectororganisaties vernoemt. Als men op een bepaald ogenblik effectief op athumi wil aansluiten, zullen het adviescomité en het onboardingtraject voor de filtering zorgen. De eventuele instap van een buiten-Europese private partij is een proces dat om voorzichtigheid vraagt. Vandaag is de scope van athumi zeker Europees.

Op vraag van Philippe Muyters bevestigt *David Van Den Brande* nog dat morgen ook andere bedrijven dan Randstad op athumiPod zouden kunnen aanschakelen, aangezien de dienst technologieonafhankelijk is, zolang ze zich aan dezelfde security- en privacystandaarden houden. Het vertrouwen moet immers gegarandeerd blijven.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Stijn DE ROO,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CCB	Centrum voor Cybersecurity België
CIB Vlaanderen	Confederatie van Immobiliënberoepen Vlaanderen
DAO	Digitale aangifte overlijden
Fednot	Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
GIPOD	Generiek Informatieplatform Openbaar Domein
ISO	International Organization for Standardization
IT	Informatietechnologie
KLIP	Kabel- en Leidinginformatieplatform
NIS2	Network and Information Security
Pod	Personal Online Data Store Platform
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIEM	security information and event management
SOC	strategisch onderzoekscentrum
VIP	Vastgoedinformatieplatform
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VRN	Vlaamse Raad voor Netwerkbeheerders
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent